

LEGE
privind transparența în procesul decizional

nr. 239-XVI din 13.11.2008

Monitorul Oficial nr.215-217/798 din 05.12.2008

* * *

C U P R I N S

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

[Articolul 1.](#) Obiectul de reglementare

[Articolul 2.](#) Noțiuni

[Articolul 3.](#) Domeniul de aplicare al prezentei legi

[Articolul 4.](#) Scopul prezentei legi

[Articolul 5.](#) Principiile transparenței procesului decizional

[Articolul 6.](#) Drepturile părților interesate

[Articolul 7.](#) Obligațiile autorităților publice

Capitolul II

TRANSPARENȚA PROCESULUI DE ELABORARE A DECIZIILOR

[Articolul 8.](#) Etapele asigurării transparenței

[Articolul 9.](#) Anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei

[Articolul 10.](#) Accesul la proiectele de decizii

[Articolul 11.](#) Consultarea părților interesate

[Articolul 12.](#) Recepționarea și examinarea recomandărilor

[Articolul 12¹.](#) Anunțul privind retragerea unui proiect de decizie din procesul de elaborare

Capitolul III

TRANSPARENȚA PROCESULUI DE ADOPTARE A DECIZIILOR

[Articolul 13.](#) Participarea la ședințele publice

[Articolul 14.](#) Adoptarea deciziilor în regim de urgență

[Articolul 15.](#) Informarea publicului referitor la deciziile adoptate

[Articolul 16.](#) Rapoartele privind transparența în procesul decizional

[Articolul 16¹.](#) Răspunderea pentru nerespectarea transparenței în procesul decizional

Capitolul IV

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

[Articolul 17.](#) Intrarea în vigoare a prezentei legi

[Articolul 18.](#) Organizarea executării prezentei legi

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Obiectul de reglementare

Prezenta lege stabilește normele aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, altor autorități publice și reglementează raporturile lor cu cetățenii, cu asociațiile constituite în corespundere cu legea, cu alte părți interesate în vederea participării la procesul decizional.

Articolul 2. Noțiuni

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

asociație constituită în corespundere cu legea – asociație constituită în condițiile legii sau asociație de cetățeni neformală, creată pentru a exprima, a propune și a promova interesele comune ale membrilor săi;

audiere publică – întrunire în cadrul căreia autoritățile publice care cad sub incidența prezentei legi consultă opinia cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate referitor la un proiect de decizie supus discuțiilor;

cetățean – persoană fizică care deține cetățenia Republicii Moldova, precum și cetățean străin sau apatrid, cu excepțiile stabilite de lege;

consultare publică – comunicare reciprocă între cetățeni, asociații constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate, pe de o parte, și autoritățile publice care cad sub incidența prezentei legi, pe de altă parte, în rezultatul căreia ambele părți sînt informate și pot influența procesul decizional;

decizie – act juridic adoptat de autoritățile publice care cad sub incidența prezentei legi;

dezbatere publică – modalitate de consultare a opiniei publice, în cadrul căreia este argumentată necesitatea de a adopta proiectul de decizie supus consultării și sînt prezentate opiniile divergente, iar cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate pot prezenta recomandări pe marginea proiectului de decizie;

parte interesată – cetățeni, asociații constituite în corespundere cu legea, persoane juridice de drept privat, care vor fi afectați, ar putea fi afectați de adoptarea deciziei și care pot influența procesul decizional;

proces decizional – procedură de elaborare și de adoptare a deciziilor de către autoritățile publice care cad sub incidența prezentei legi;

recomandare – orice sugestie, propunere sau opinie cu caracter consultativ, exprimată verbal sau în scris de cetățeni, de asociațiile constituite în corespundere cu legea, de alte părți interesate pe marginea proiectelor de decizii elaborate;

transparență – oferirea, în vederea informării în mod deschis și explicit, de către autoritățile publice care cad sub incidența prezentei legi a tuturor informațiilor privind activitatea lor și consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare și de adoptare a deciziilor.

Articolul 3. Domeniul de aplicare al prezentei legi

(1) Domeniul de aplicare al prezentei legi îl constituie totalitatea raporturilor juridice, stabilite în cadrul procesului decizional, dintre cetățeni, asociații constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate, pe de o parte, și autoritățile publice, pe de altă parte.

(2) Sub incidența prezentei legi cad următoarele autorități publice care elaborează proiecte de decizii:

- a) Parlamentul;
- b) Președintele Republicii Moldova;
- c) Guvernul;

- d) autoritățile publice autonome;
- e) autoritățile administrației publice centrale de specialitate;
- f) autoritățile unităților teritoriale autonome cu statut juridic special;
- g) autoritățile administrației publice locale.

(3) Sub incidența prezentei legi cad, de asemenea, persoanele juridice de drept public și privat care gestionează și utilizează mijloace financiare publice.

(4) Autoritățile publice vor consulta cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate în privința proiectelor de acte normative, administrative care pot avea impact social, economic, de mediu (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice).

(4¹) Informarea și consultarea publicului:

a) în procesul de evaluare strategică de mediu – se realizează în conformitate cu prevederile [Legii nr.11/2017](#) privind evaluarea strategică de mediu;

b) în procesul de evaluare a impactului asupra mediului pentru activitățile planificate care cad sub incidența anexelor nr.1 sau nr.2 la [Legea nr.86/2014](#) privind evaluarea impactului asupra mediului – se realizează cu respectarea prevederilor [Legii nr.86/2014](#);

c) în procesul de evaluare a biodiversității pentru activitățile planificate care nu cad sub incidența anexelor nr.1 sau nr.2 la [Legea nr.86/2014](#) privind evaluarea impactului asupra mediului – se realizează cu respectarea prevederilor [Legii nr.86/2014](#).

(5) Prevederile prezentei legi nu se aplică în procesul de elaborare a deciziilor și de desfășurare a ședințelor din cadrul autorităților publice la care sînt examinate informații oficiale cu accesibilitate limitată în condițiile legii, precum și în procesul de desfășurare a ședințelor operative convocate de conducătorii autorităților publice respective.

[Art.3 completat prin [Legea nr.369 din 30.11.2023](#), în vigoare 21.12.2023]

[Art.3 modificat prin [Legea nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

[Art.3 modificat prin [Legea nr.38 din 27.03.2014](#), în vigoare 18.04.2014]

Articolul 4. Scopul prezentei legi

Prezenta lege are drept scop:

- a) să asigure informarea multilaterală asupra procesului decizional din cadrul autorităților publice;
- b) să asigure participarea directă a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional;
- c) să eficientizeze procesul decizional în cadrul autorităților publice;
- d) să sporească gradul de răspundere al autorităților publice față de cetățeni și societate;
- e) să stimuleze participarea activă a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional;
- f) să asigure transparența activității autorităților publice.

Articolul 5. Principiile transparenței procesului decizional

Transparența în procesul decizional se bazează pe următoarele principii:

- a) informarea, în modul stabilit, a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate despre inițierea elaborării deciziilor și despre consultarea publică pe marginea proiectelor de decizii respective;
- b) asigurarea de posibilități egale pentru participarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate la procesul decizional.

Articolul 6. Drepturile părților interesate

Cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate au dreptul:

- a) să participe, în condițiile prezentei legi, la orice etapă a procesului decizional;
- b) să solicite și să obțină informații referitoare la procesul decizional, inclusiv să primească proiectele de decizii însoțite de materialele aferente, în condițiile [Legii privind accesul la informație](#);

- c) să propună autorităților publice inițierea elaborării și adoptării deciziilor;
- d) să prezinte autorităților publice recomandări referitoare la proiectele de decizii supuse discuțiilor.

Articolul 7. Obligațiile autorităților publice

(1) Autoritățile publice sînt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, inclusiv prin:

a) diseminarea informației referitoare la programele (planurile) anuale de activitate prin plasarea acestora pe pagina web oficială a autorității publice, prin afișarea lor la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzarea lor în mass-media centrală sau locală, după caz;

b) informarea, în modul stabilit, asupra organizării procesului decizional;

c) instituționalizarea mecanismelor de cooperare și de parteneriat cu societatea;

d) recepționarea și examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, ale altor părți interesate în scopul utilizării lor la elaborarea proiectelor de decizii;

e) consultarea opiniei tuturor părților interesate de examinarea proiectelor de decizii, conform prezentei legi.

(2) Transparența procesului decizional în cazul Parlamentului se asigură în conformitate cu regulamentul acestuia.

(3) Informația relevantă privind procesul de elaborare și adoptare a deciziilor se plasează pe pagina web oficială a autorității publice și, după caz, pe alte platforme electronice.

[Art.7 completat prin [Legea nr.49 din 21.03.2024](#), în vigoare 05.07.2024]

[Art.7 completat prin [Legea nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

Capitolul II

TRANSPARENȚA PROCESULUI DE ELABORARE A DECIZIILOR

Articolul 8. Etapele asigurării transparenței

Etapele principale ale asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sînt:

a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;

b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;

c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;

d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;

e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate.

Articolul 9. Anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei

(1) După inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, anunțul respectiv pe pagina web oficială, îl va expedia imediat prin intermediul poștei electronice părților interesate, îl va afișa la sediul său într-un spațiu accesibil publicului și/sau îl va difuza în mass-media centrală sau locală, după caz.

(2) Anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei va conține, în mod obligatoriu:

a) argumentarea necesității de a adopta decizia;

b) termenul-limită, locul și modalitatea în care părțile interesate pot prezenta sau expedia recomandări;

c) datele de contact ale persoanelor responsabile de recepționarea și examinarea recomandărilor (numele și prenumele, numărul de telefon, adresa electronică).

(3) Anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei poate fi retras de pe pagina web oficială a autorității publice doar după adoptarea deciziei sau retragerea proiectului de decizie din procesul de elaborare.

[Art.9 modificat prin [Legea nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

Articolul 10. Accesul la proiectele de decizii

(1) Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente acestora prin publicarea obligatorie a lor pe pagina web oficială a autorității publice, prin asigurarea accesului la sediul autorității, precum și prin expediere prin poștă sau prin alte mijloace disponibile, la solicitarea persoanei interesate.

(2) Proiectul de decizie și materialele aferente acestuia se plasează pe pagina web oficială a autorității publice responsabile cel puțin pentru perioada recepționării și examinării recomandărilor.

[Art.10 în redacția [Legii nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

Articolul 11. Consultarea părților interesate

(1) Consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate se asigură de către autoritatea publică responsabilă de elaborarea proiectului de decizie prin următoarele modalități: dezbateri publice, audieri publice, sondaj de opinie, referendum, solicitarea opiniilor experților în domeniu, crearea grupurilor de lucru permanente sau ad-hoc cu participarea reprezentanților societății civile.

(2) Consultarea se efectuează:

a) la inițiativa autorității publice responsabile de elaborarea proiectului de decizie;

b) la inițiativa unei alte autorități publice, conform competenței;

c) la propunerea cetățeanului, asociației constituite în corespundere cu legea, altei părți interesate.

(2¹) În cazul prevăzut la alin.(2) lit.c), autoritatea publică responsabilă de elaborarea proiectului de decizie nu poate refuza consultarea.

(2²) Anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente sînt făcute publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie.

(3) Procedurile de consultare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate se stabilesc de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și, respectiv, de Guvern.

[Art.11 completat prin [Legea nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

Articolul 12. Recepționarea și examinarea recomandărilor

(1) Recomandările cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate vor fi recepționate de către autoritatea publică responsabilă de elaborarea proiectului de decizie în modul următor:

a) recomandările în formă verbală și scrisă, prezentate în cadrul consultărilor vor fi reflectate în procesele-verbale ale ședințelor respective, perfectate în modul stabilit;

b) recomandările în formă scrisă, primite în mod individual, inclusiv pe cale electronică, vor fi înregistrate conform legislației.

(2) Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice. La solicitarea părților interesate, autoritatea publică poate prelungi termenul de prezentare a recomandărilor.

(3) Recomandările se examinează de către autoritatea publică responsabilă de elaborarea proiectului de decizie.

(4) Autoritatea publică va întocmi un dosar privind elaborarea proiectului de decizie, care va conține procesele-verbale privind consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate, recomandările parvenite și sinteza acestora. Dosarul privind elaborarea proiectului de decizie este accesibil pentru toți cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate.

(5) Sinteza recomandărilor parvenite se va plasa pe pagina web oficială a autorității publice, se va afișa la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau se va difuza în mass-media centrală sau locală, după caz.

(6) Proiectul de decizie se transmite spre examinare autorității competente împreună cu sinteza

recomandărilor.

(7) În cazul în care cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate nu prezintă recomandări în termenul stabilit, iar autoritatea publică, în mod motivat, nu consideră necesară organizarea de consultări, proiectul de decizie poate fi supus procedurii de adoptare. Motivul pentru care nu se consideră necesară organizarea consultărilor publice se aduce la cunoștința publicului prin plasare pe pagina web oficială a autorității publice responsabile de elaborarea proiectului de decizie.

[Art.12 modificat prin [Legea nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

Articolul 12¹. Anunțul privind retragerea unui proiect de decizie din procesul de elaborare

În caz de retragere a unui proiect de decizie din procesul de elaborare, autoritatea publică care a inițiat procesul de elaborare va plasa anunțul despre retragere pe pagina web oficială, indicând motivul.

[Art.12¹ introdus prin [Legea nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

Capitolul III

TRANSPARENȚA PROCESULUI DE ADOPTARE A DECIZIILOR

Articolul 13. Participarea la ședințele publice

(1) Ședințele din cadrul autorităților publice privind luarea de decizii sînt publice, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) Anunțul referitor la desfășurarea ședinței publice va fi plasat pe pagina web oficială a autorității publice, va fi expediat prin intermediul poștei electronice părților interesate, va fi afișat la sediul autorității publice într-un spațiu accesibil publicului și/sau va fi difuzat în mass-media centrală sau locală, după caz, conținînd data, ora și locul desfășurării ședinței publice, precum și ordinea de zi a acesteia. Anunțul referitor la desfășurarea ședinței publice se face public cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de data desfășurării ședinței.

(3) Persoanele interesate vor participa la ședințele publice în limita locurilor disponibile din sala de ședințe și în ordinea prioritară stabilită de persoana care prezidează ședința, luîndu-se în considerare interesul cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, al altor părți interesate față de subiectul ședinței publice.

[Art.13 modificat prin [Legea nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

Articolul 14. Adoptarea deciziilor în regim de urgență

(1) În cazul situațiilor excepționale, al căror regim este stabilit de lege, precum și în cazul actelor ce urmează a fi adoptate de Comisia Electorală Centrală în perioada electorală, proiectele de decizii urgente pot fi supuse elaborării și adoptării fără respectarea etapelor prevăzute de prezenta lege.

(2) Argumentarea necesității de a adopta decizia în regim de urgență fără consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate va fi adusă la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare, prin plasare pe pagina web a autorității publice, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală, după caz.

[Art.14 completat prin [Legea nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

[Art.14 modificat prin [Legea nr.216 din 17.09.2010](#), în vigoare 01.10.2010]

Articolul 15. Informarea publicului referitor la deciziile adoptate

Autoritățile publice vor asigura accesul la deciziile adoptate prin publicarea acestora în modul stabilit de lege, prin plasarea acestora pe pagina web oficială, prin afișare la sediul lor într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală, după caz, precum și prin alte modalități stabilite de lege.

[Art.15 completat prin [Legea nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

Articolul 16. Rapoartele privind transparența în procesul decizional

(1) Autoritățile publice vor întocmi și vor aduce la cunoștința publicului rapoarte anuale privind

transparența în procesul decizional, care vor conține:

- a) numărul deciziilor adoptate de autoritatea publică respectivă pe parcursul anului de referință;
- b) numărul total al recomandărilor recepționate în cadrul procesului decizional;
- c) numărul întrunirilor consultative, al dezbaterilor publice și al ședințelor publice organizate;
- d) numărul cazurilor în care acțiunile sau deciziile autorității publice au fost contestate pentru nerespectarea prezentei legi și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prezentei legi.

(2) Raportul anual privind transparența în procesul decizional va fi făcut public în condițiile legii nu mai târziu de sfârșitul trimestrului I al anului imediat următor anului de referință.

Articolul 16¹. Răspunderea pentru nerespectarea transparenței în procesul decizional

Nerespectarea prevederilor prezentei legi constituie abatere disciplinară și se sancționează conform prevederilor [Codului muncii](#) sau ale legislației speciale. Persoanele fizice și persoanele cu funcții de răspundere poartă răspundere contravențională în conformitate cu [Codul contravențional al Republicii Moldova](#).

[Art. 16¹ completat prin [Legea nr.161 din 07.07.2016](#), în vigoare 28.10.2018]

[Art. 16¹ introdus prin [Legea nr.105 din 12.06.2014](#), în vigoare 11.07.2014]

Capitolul IV

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 17. Intrarea în vigoare a prezentei legi

Prezenta lege intră în vigoare la 3 luni de la data publicării.

Articolul 18. Organizarea executării prezentei legi

Guvernul, în termen de 3 luni:

- a) va înainta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;
- b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;
- c) va elabora și va adopta actele normative necesare executării prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Chișinău, 13 noiembrie 2008.

Nr.239-XVI.